

Het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Zoetermeer
Postbus 15
2700 AA Zoetermeer

Telefoon 06 57050024
Adviesraadsociaaldomein
@zoetermeer.nl

Datum
24 januari 2024

Onderwerp: Advies preventief lokaal Gezondheidsbeleid Zoetermeer

Ons kenmerk
Adviesraad sociaal domein
2024-01

Geacht College,

Vandaag ontving de ASD uw adviesaanvraag d.d. 16 januari 2024 inzake preventief lokaal Gezondheidsbeleid Zoetermeer.

Naar aanleiding daarvan wil de ASD graag het volgende met u delen.

1. De ASD onderschrijft het accent voor integraliteit van beleid in de nieuwe nota. Wij bevestigen dat gezondheid als breed begrip vele aangrijpingspunten in “het sociale domein” heeft voor verbetering. Samenhang en samenwerking met name tussen alle betrokken instanties, vooral gericht op gedragsverandering van onze ingezetenen, is daarom van groot belang. De ASD geeft juist op deze breedte de volgende aanbevelingen:
  - a. Maak werk van de al eerder gekozen beleidslijn om voor burgers met problemen een herkenbaar professioneel aanspreekpunt niet alleen te organiseren (lees implementeren) maar ook te versterken. Herkenbaar, aanspreekbaar en fysiek toegankelijk. Toegespitste communicatie langs alle daarvoor geëigende kanalen gericht op alle ingezetenen is hierbij van groot belang. Geëigend betekent dat iedereen, van ongeletterden, immigranten en buitenlanders tot de geletterden bereikt kunnen worden.
  - b. Het aanspreekpunt fungeert als eerste entree in het beantwoorden van hulpvragen. Dit betekent dat hiervoor adequate professionals moeten worden ingezet. Professionals die de intake verzorgen en dus eerste hulpvragen inhoudelijk kunnen beantwoorden maar daarnaast vooral beschikken over kennis van het sociale, maatschappelijke en gezondheidsnetwerk dat mogelijk moet worden ingeschakeld. De wijkpunten van Inzet die hiervoor al bestaan moeten hiertoe worden uitgebreid al dan niet in combinatie met een meer ambulante organisatie insteek. Kennis van het netwerk impliceert ook dat periodiek met de verschillende actoren in dat netwerk de vragen en antwoorden moeten worden afgestemd, geëvalueerd met waar nodig aanpassing van de intake (de beleidscyclus).

- c. De ASD beveelt aan om de uitkomsten van de pilot “proces coördinatie” in Zoetermeer, dat in 2019 is afgerond, te betrekken bij de verdere implementatie. Deze uitkomsten waren zeer hoopgevend (inhoudelijk en financieel) en de ASD is na een presentatie in 2020 nooit meer over de verdere voortgang geïnformeerd.
  - d. De groei van de vergrijzing in de samenstelling van de Zoetermeerse bevolking, is hierin ook van belang. Nu investeren in een verbeterde organisatiestructuur voor de opvang van hulpvragen, zal straks op het hoogtepunt van de vergrijzing zijn vruchten opleveren. Nu niet investeren is naar de mening van de ASD “pennywise poundfoolish”.
2. De ASD is ook blij met de overzichten waaruit blijkt dat een aantal gewenste gedragsveranderingen (vaak geringe) progressie vertoont met als uitdaging om verder te verbeteren maar zeker niet terug te vallen. Zoals in de nota staat vragen gedragsveranderingen tijd en dit impliceert dat bestuurlijk de strategie van lange adem wordt gevolgd. Gedragsverandering zal voor de ouderen lastiger zijn dan voor de jongeren. Onderschreven wordt dan ook door de ASD dat de inzet vooral op de jeugd moet worden gericht. En ook hier geldt dat dit gepaard gaat met langjarige investeringen. Een echte uitdaging ligt in het veld van de jeugd GGZ. Maatregelen die kunnen bijdragen in het terugdringen van het volume in dit veld zouden prioriteit moeten krijgen. Dat dit naast versterking van de professionele hulp in samenhang met verdere uitrol van de pilot “proces coördinatie”, maatregelen kunnen zijn die direct aansluiten op de belevingswereld van de diverse leeftijdsgroepen binnen het jongerensegment, spreekt voor zich. Creativiteit en lef zijn dan uitgangspunten met versterking van de aantrekkelijkheid van Zoetermeer op het netvlies, met name ook voor de jongeren en jongvolwassenen, (Zoetermeer 2040). De focus op bewustwording van de risico's van druggebruik onder de jeugd zoals beschreven in de inleiding, vind de ASD ook belangrijk maar te beperkt. De uitdagingen voor de jeugd vragen om een brede focus.
3. Zoals in de nota verwoord is focus een absolute voorwaarde voor succes. De gebieden waarop je maatregelen kunt nemen zijn te talrijk. De keuze om belangrijke levensfasen en levensgebeurtenissen als eerste aangrijpingspunt te kiezen, onderschrijft de ASD. Als aanvulling meent de ASD dat juist ook de voorschoolse voorziening (leeftijd 2-4 jaar) aandacht vraagt.
4. Wat de specifieke (sub)doelen voor ouderen betreft meent de ASD dat ook het bevorderen van moderne woningen en woonomgevingen voor ouderen meer aandacht kan krijgen. Het kan bijdragen om de gewenste gedragsveranderingen bij ouderen ook makkelijker te realiseren. En dat dit ook bijdraagt aan een betere doorstroming op de woningmarkt, spreekt voor zich.
5. Bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond leven kunnen elkaar inderdaad versterken. Hierbij moeten we ons wel realiseren dat bestaanszekerheid inmiddels een containerbegrip is en dat maatregelen zeker moeten worden gericht op herstel. De actualiteit en dan met name die met betrekking tot armoede vraagt ook om maatregelen gericht op behoud van bestaanszekerheid.

6. De analyse met als conclusie dat samenwerking tussen alle betrokkenen voorwaarde is voor succes, onderschrijft de ASD. Het onderscheid tussen individuele en collectieve verantwoordelijkheden evenzeer. Desalniettemin meent de ASD dat grotere inzet (met name financieel) van de zorgverzekeraars, naast de inzet van de zorgkantoren, noodzakelijk is. In het verlengde hiervan is ook de samenwerking met de gezondheidszorgaanbieders, die veelal werken op basis van contracten met de zorgverzekeraars, van groot belang. Belang voor de burgers, de verzekerden en dus ook voor de zorgverzekeraars. In de discussie over shared savings moet dit dan ook uitgangspunt zijn. Uitbouw van samenwerking met het project Zoetermeer 2025 heeft hierin ook meerwaarde (zie ook IZA en GALA).
7. Monitoring van gewenste en niet gewenste effecten, kwalitatief en financieel, is van belang, zowel landelijk als lokaal. Omdat de lokale cijfers slechts gering afwijken van de landelijke en er ook door de jaren heen geen grote effecten zijn gemeten, zou de inzet hierop ook afgestemd moeten worden.
8. De ASD adviseert de gemeente om intensiever en meer zichtbaar met de inwoners in gesprek te gaan. Vraag aan leerkrachten, ouders en leerlingen hoe gezondheidswinst behaald kan worden. Vraag hoe het verstrekken van gezond voedsel (ontbijtjes) bevalt en of dat uitbreiding verdient. Vraag of schoolzwemmen weer invoeren een goede actie kan zijn en vraag vooral naar overige suggesties van deze betrokkenen. Ga ook in gesprek met ouderen behalve over valpreventie ook over hoe ze zouden willen wonen. Nu wordt gesteld dat zo lang mogelijk alleen thuis het ideaal is. Ook sportorganisaties kunnen de gemeente informeren over welke ondersteuning naar hun mening effectief kan zijn vanuit gezondheidsperspectief (bv voor inwoners met een smalle beurs).

Tenslotte:

Over de algemene doelen meent de ASD dat deze in de uitvoeringsagenda onvoldoende worden geconcretiseerd en dus ook niet zijn voorzien van een helder proces teneinde ze te realiseren. Mee in relatie hiertoe adviseert de ASD niet alleen intergemeentelijke samenwerking maar ook kennis te nemen van goede voorbeelden elders in het land. Er zijn gemeenten die mogelijk al maatregelen hebben getroffen die ook voor Zoetermeer kunnen opgaan. Daarnaast geeft ook de website van de VNG interessante praktijkvoorbeelden (bv Heerlen Noord). In deze zin zijn ook recente rapporten van landelijke instanties zoals de ZIN en de WRR van belang. De laatste brengt opnieuw onder de aandacht dat de focusverandering ook voor gemeenten van rechtmatigheid naar rechtvaardigheid belangrijk is voor het vertrouwen dat burgers hebben in de overheid. Concreet kan dat als gekozen wordt voor een ruimhartige aanpak, bv via de Zoetermeer pas en mogelijk bijzondere bijstand. Dat de gemeenten een nadrukkelijke aanjaagfunctie hebben om de gewenste gedragsveranderingen te realiseren is helder. De stelling dat inwoners zelf het beste weten hoe ze hun leefstijl aan kunnen passen en daarmee hun gezondheid kunnen bevorderen, is daarom te gemakkelijk. Dus, gemeente Zoetermeer, neem regie en de relevante partijen maar zeker de burgers, aan de hand.

De ASD brengt deze punten onder uw aandacht en wij zien uiteraard graag uw reactie binnen vier weken hierop tegemoet.

Hoogachtend,
Namens de Adviesraad sociaal domein Zoetermeer

Saar Spanjaard,
Voorzitter